

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

DEBRECEN VÁROS KÖNYV-
NYOMDA-VÁLLALATA,

ahova a lap szétküldésére vonat-
: kozó felszólamlások küldendők. ::

Megjelen hetenként egyszer, szombaton, másfél íven.

Előfizetési ár: egész évre 12 kor., félévre 6 kor.

Egyes szám ára 30 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVA-
TAL DEBRECEN, NYOMTATÓ-
UTCA 9. SZÁM,

ahova a lap szellemi és anyagi ügyeire vonat-
kozó összes közlemények, kéziratok, előfize-
: tések és hirdetési díjak küldendők. ::

Dr. Baltazár Dezső püspök imája.

Háborúban sebesültek és elhaltak emlékezetére tartott
istentiszteleten.

Alapige: Ézsaiás LIII. 5.

Előima.

Mindenható Isten! Mennyei édes Atyánk! Szent vágyódással tekintünk az örök békesség országa felé, hol tökéletes boldogságban öröktől fogva mind örökké lakozol. Ha a virágok és örömök, a békesség és vigasság, a szerencse és gyönyörűség káprázatában elfordul is te rólad és a te országodról a tekintetünk: a búsulás és próbáltatás, a veszedelem és háborúság napjai, a húsunkba vágó sebek, a csontok égései, a lélek gyötrődései hozzád fordítanak s a töredelmes lélek kezei nagy neved köszikláját szorosán tartják átölelve. Mikor a szorongattatás minden földi bizonyosság oltalmából kiver, mikor testünk-lelkünk nyugalmanak tövises nyoszolyát vet a kétség, mikor az élet háborúja minden földi bizodal-munknak erejét, hatalmát, fundamentumát, oszlopát kockára veti, mikor a nyomorúság és gyalázat árnyékolni kezdik körülöttünk a földet, mikor Jeruzsálemünk köfalai előtt a lerontás, kapui előtt a tűz égése ólalkodik: óh! akkor egyedül a te jobb kezed az oltalom, a te szárnyaidnak árnyéka a paizs.

Légy áldott jóságodért, melynek fényét a körülvevő sötétség növeli. Légy áldott szent igéd világosságaért, melyben a próbáltatás is javunkra valónak bizonyul. Próbáltatás tüzeiben égeted színarannyá lelkünk javarészét, melyet a sok gyarlóság és bűn salakja oly sokszor elborít. A sebekkel és szenvedésekkel sokszor a múlt számadásait egyenlited ki közötted s közöttünk való egységre; sokszor a jövő boldogságát váltatod meg velük. El is fogadjuk türéssel, sőt hálaadással a keresztet, csak arra kérünk, hogy vállunk erejénél ne tedd súlyosabbá.

Kérünk Uram, mennyeknek Istene, nagy és rettentő hatalmú Isten! ki megtartod a szövetséget és irgalmasságot a téged szeretőknek és parancsolatod megtartóinak; óh! legyenek figyelmesek a te füleid és szemeid nyitva, hogy meghallgassad a te népednek könyörgését, mellyel könyörgünk előtted éjjel és nappal magyar Izraelünk fiaiért, igazságodnak fegyveres vitézeiért, vallást téven minden mi bűneinkről, melyekkel vétkeztünk te ellened, mikor áthágtuk a parancsolatokat, rendeléseket és törvényeket, melyeket lelkünbe írtál és a szentírásban kijelentettél.

Emlékezzél meg óh Uram! a te ígéreteidről, melyeket szabadításunkra annyiszor pecsételtél el, mikor azt mondtad, hogy ha megtérünk hozzád, mégha az égnek utolsó szélén volnának is a mi gyermekeink, onnan is összegyűjtöd őket és te erős kezed által szabadításra vezérléd. (Nehémiás I.) Emlékezzél meg mindenek felett a te szentenednek sebeiről és szerezz azoknak vérével, fájdalomával és érdemével gyógyulást nekünk. Ámen.

Utóima.

Mindenható Isten! Mennyei édes Atyánk! Háborúságok elnyugvásával, kétségek múltával, gyógyuló sebekkel, épülő békességgel, győzedelmes hittel, bizonyos reménnyel, elhatározással, minek gátja nincs, feláldozással, minek az élet se drága, távozunk szentséged hajlékából.

Tégy méltókká bennünket test tisztaságában, lélek erejében, igazság szolgálatában, sebek türésében, kereszt hordozásban arra, hogy fiaidnak neveztesünk s elhívassunk az igazság diadalára.

A búsulásnak eme napjai után, melyben *nincs bére sem embernek, sem a baromnak és békessége sem a kimenőknek, sem a bejövőknek a háborúság miatt, melyre a népeket, kit-kit egymás ellen felindítottál: e napok után hozd el mielőbb az időt, melyben a vetés békességes leszen, a szőlőtő*

megadja gyümölcsét, termését a föld és az egek is harmatjukat s tedd örökké e földön a mi maradványainkat időtlen időkig. (Zakariás VIII. 10, 12.)

Tedd a mi királyunk koronáját ragyogóvá a dicsőségtől és fényessé az örömtől a mi orcánkat, hogy a sebekre győzelemből fonódjék kötelek és diadalmas igazságból koszorú a megáldoztatott hősök neve körül. Ámen.

Megáldás.

Mindezeknek utána szeretett gyülekezet! maga az Isten: a mi Atyánk, aki szeretett minket és kegyelméből örök vigasztalással és jó reménységgel ajándékozott meg, vigasztalja meg a ti lelketeket és erősítsen meg titeket (II. Thess. II. 16.); gyógyítsa meg megtört szíveiteket és kötözze be sebeiteket (Zsolt. CXLVII. 3.) és hogyha bőséggel juttat nektek a szenvedésből, juttasson bőséggel a vigasztalásból is. (II. Kir. I. 5.) Adjon nektek dicsőséget az igazság dolgaiban és a dicsőséghez bölcsességet, hogy egyedül Ő benne dicsekedjete; sőt hogy ha még megrontatnátok is úgy annyira, hogy elvétetnék kitől-kitől amije vagyon: akkor is „legyen elég ti nektek az Úr kegyelme“ (II. Kor. XII. 9.) Ámen.

Mit féltek?

A nagy háború lángja a mi halántékainkat is perzseli. Betört az orosz három megyébe is. Igaz, hogy kiverték, de ez a berohanás nálunk mégis nagy riadalmat csinált. A galíciai menekülők után megindultak a fenyegetett helyek lakosai, de megindultak a szomszéd megyebeliek is. A máramarosiaknak volt okuk, mert az ellenség portyázó hada tényleg elhatolt hozzájuk, sőt a hegyi ösvényeken ellepte a felső vidéket is. Volt némi pusztulás is, a had azzal szokott járni, de nagyobb volt a veszedelem és kár, amit az oktalan menekülés okozott. A lakosok elhagyták falvaikat, az emberek házaikat. Különösen rossz példát mutattak a jó magyar urak, akik cselédekre bízták a szép kúriákat azzal az utasítással, hogy: „hadjön a muszka, adjatok neki enni-inni, titeket úgy se bánt“. Ez volt 49-ben is a recept s akkor az be is vált, de most ez a menekülés más meg-

ítélés alá esik. Most nem szabad a hatóság felhívása nélkül helyünket, házunkat elhagyni. Nem szabad az országot, a nagy ügyet bizalmatlanságunkkal veszélyeztetni. Most bízni kell erősen és hinni rendületlenül. Bízni kell igazságunk diadalában, a magyar s vele szövetségzett nemzetek győzelmében s bízni kell abban, aki meggyőzte a világot.

Sokan gáncsolták az új egyetemek megnyitását. Igaz, rendkívüli időben történt. Elöl tűz, hátul víz. A rendkívüli helyzetnek felelt meg a megnyitás is. Elmaradt az országos ünnep. Kevesen, csak a hatóságok fejei gyültek össze. A tanáraink közül is többen vannak már a harcmezőn. A tanítványok jórésze is ott van vagy oda készülöben.

De azért mégis megtörtént az egyetemek megnyitása s ez a tény azt bizonyítja, hogy ez az állam szilárdul bízik önmagában s nem fél a rákényszerített nagy mérközéstől. Nem szabad hát félni polgárainak sem.

A magyar állam most rakja le az új, dicsőbb kornak alapjait. Mint Jeruzsálem falait a visszatérő zsidók, fegyverrel kezében építi a szent falakat.

Követni kell a magasztos példát mindenkinek.

Minden magyar ember maradjon a helyén és ugyancsak üljön rá arra a kis darabka földre, ami a hazából neki jutott. Védje határát, faluját s házi tűzhelyét.

Ne mozduljon addig, míg hatósági felszólítást nem kap, még akkor is meggondolva.

49-ben se irtottak ki bennünket. Azóta 65 év telt el s az ellenség is csak ember. Még a kozákok is szelidültek.

Különösen ügyeljenek a művelt s vagyonos földesurak, az ország urai.

Békében övük volt az ország s most a cselédekre bíznák?

De ügyeljenek a mi lelkészeink, tanítóink és előljáróink is.

Előfordult több helyen, hogy az alföldi rokonokhoz igyekező asszonynepet és gyermekeket elkísérték.

Tudjuk jól, hogy maguk azonban mind visszatértek. Helyesen. De már pusztá eltávozásuk

Református zsoltárok és imakönyvek

bárhon hirdetett áron a
legszebb kivitelben kaphatók

CSÁTHY FERENCZ
Debreczen legrégibb

Vidéki megrendelések gyorsan
és pontosan eszközöltetnek.

könyvkereskedésében.

is rossz vért szülhetett s nekik még ezt is el kell kerülniök.

Nekik ott a helyszínen kell intézkedniök, a világi hatóságokkal karöltve a megtartás, a védelem munkáját intézniök.

Rendben-e a falu? El van-e látva a legszükségesebbekkel? (Fogyasztási szövetkezet, takarékmagtár, közraktár, ha nincs, megalkotandó) Bevetették-e az őszi fordulót s különösen a hadba vonultak földet? Intézkedtek-e a ragály felől s a legszebb házat berendezték-e kórháznak a faluban? Van-e úri asszony, ki a betegápolási tanfolyamot elvégezte s ha nincs, gondoskodtak-e róla, hogy legyen, aki a többi asszonyokat, embe- reket betanítsa? Hallották-e s megszívelték-e azt a bölcs beszédet, amit hozzájuk intézett a kormány első embere, a miniszterelnök?

Ügyelnek-e rá, hogy egyéb tekintetben is ékesen és jó rendben mennek-e mindenek?

Fonnak-e, szőnek-e, varrnak-e, kötnek-e szorgalmasan s készítik-e a jó meleg alsó ruhákat?

Hát a szegények, a segélyre szorultak?

Most kell a lélek, most jutottunk el arra az időre, amelyet az első keresztyénekről olvasunk, kiknek mindenök köz vala. Most értünk ismét nagy időt, melyben a kicsinynek is nagyá kell lennie.

Most az egész falunak egy családdá kell válnia s a különböző lelkészeknek össze kell fogniok, mintha egy-ugyanazon egyháznak lennének papjai.

Most nincs köztünk sem szolga, sem szabados; sem tót, sem oláh.

De ne legyen kicsinyhitű sem, aki az egyesült nemzetek igaz ügyében ne bizakodnék, aki okatlan riadalommal a közt veszélyeztetné. Most hinni kell és erősen rendületlenül kell hinni. Hinni, még ha a test és vér mást mondanak is. Még ha a szomszédban a félrevert harangok konga-

nának is. Lám, a riadalom mily hamar elmúlt. Lám, hogy a betörő portyázók mind elpusztultak; lám, hogy a futás szegényné változott. Ne féljen hát senki s bátorodjék meg a kicsiny hitű is.

Soha sem volt még ilyen nehéz csatánk, de soha se voltunk még ilyen erősek. Aztán ügyünk szent ügy, a műveltség, a haladás, az igaz keresztyénség, a Krisztus szent ügye. Azé, aki azt mondá: mit féltek? meggyőztem a világot! Ne féljünk, meggyőzi a velünk szemben álló, állami, nemzeti létünket végpusztulással fenyegető világot is.

Dr. Ferenczy Gyula.

Válaszúton.

— Egyházi beszéd háborús időben. —

Alapige: II. királyok VII. 4. „Ha azt végezzük, hogy a városba bemenjünk s éhség vagy a városban és ott meghalunk, ha pedig itt maradunk, úgyszólván meghalunk. Jertek el azért... a Siriabeliek táborába, ha életünket megengedik, éljünk, ha pedig megölnék, haljunk meg“.

Négy, éhségtől és betegségtől elcsigázott, kétségbeesett bélpoklos izraelita üldögél együtt a samáriai síkon. Helyzetük siralmas, rettentő, a szók legmélyebb értelmében. Irtóztató betegségük, kínos éhségük gyötri őket és ninesen menekvésük. Egyik oldalon az ellenségtől körülzárt, kiéhezett város nyög. Miért mennének oda vissza?! Hiszen ott az éhinség elképzelhetetlen. Az emberek állatokká váltak már tőle. Egymást falják fel. Segedelmet ott hiába keresnének. A másik oldalon pedig a siriabeliek könyörtelen, harcos népe táboroz. Arra is hiába mennének. Segítség helyett öldöklő fegyverekre találának.

Végtelen elkeseredéssel latolgatják szomorú helyzetüket. Egyfelől éhhálál, másfelől vérontás; jobbról éh-

KRAUSZ GYULA

∴ KÉZIMUNKA-ÜZLETE ∴

DEBRECEN,
KOSSUTH-UTCZA 3. SZ.

Nagy választékban kaphatók:

Selymek és	Torlónia
Pamutok	Kelím
Északi szövetek	Futók
Netz-kanavák	Miliók
Filé	Tálczakendők
Madeira vásznak	Asztal- és ágy-
Kongrék	terítők
Szultán-szövetek	Függönyök
Aida	Smyrnák

— Montirozások és himzések —
a legjutányosabb árban készíttetnek.

nség nyöszörgését, balról dárdák és kardok esengését hozza feléjük a szél; egyik oldalon a kínos, lassú kimúlás, a másikon a véres lemeszárlás vár reájuk. — Kétségbeejtő állapotukban szinte elfásulnak már. Hiába tördelik tovább sápadt, kiaszott kezeiket; beesett, üreges szemekkel hiába kémlik a könyörtelennek látszó eget. Elfeledte őket Isten, ember egyaránt.

Kiszáradt torkuk alig ad hangot, amint siralmasan kérdezik egymástól: mi tévők legyünk? „Ha azt végezzük, hogy a városba bemenjünk, éhség vagy a városban és ott meghalunk...”

I.

Ez volt az első eshetőség, ami e négy szerencsétlen, beteg ember előtt állott. Visszamennek Samariába, szülővárosukba, ahol eddig éltek. Ámde ettől visszaborzad a lelkük. Hiszen ott a biztos éhhalál vár reájuk; oda nem mehetnek.

Minden bűn a lélek betegsége. Minden bűn édes, csábító, szép eleinte, de betegséggel, éhínséggel fizető utoljára. Boldog ember az, aki egyszer kigyógyulva abból, soha többé oda vissza nem kívánczik. Mosolygó örömmel élvezte a tékozló fiú szabadságát a szülei ház szigorának lerázott terhe után. Százféle gyönyörűség ezerféle alakban kínálkozott tapasztalatlan szívének. Ártatlan lelke ártatlannak hitte valamennyit. Mikor aztán ez a csábos világ elzsarolta tőle szíve, lelke minden drága kincsét: disznópásztorságot és moslékos vályút adott cserébe neki érte. Dehogyan ment volna oda vissza többet ez a szerencsétlen ifjú, amikor zokogó panasszal atyja megboesátó szívére borult. Hiszen éhínség sorvasztotta volna el beteg, szeretet után epedő lelkét. Így vagyunk Istenünkkel is. Akit egyszer kegyelmébe vett az Úr, ne kíváncsozzék az vissza többé régi bűnei éhínséggyötörte, melegség, szeretet nélkül való samáriájába vissza.

Szinte elviselhetetlen terhek, tisztátalan erkölcsök, keresztyéni szeretet nélkül való önzés beteggé tették

már egészen az emberi társadalmat. Pogány erkölcsök, hitetlen gondolatok olyan rideggé, szeretetlenné tették már azt, hogy kínos éhség gyötörte benne a jobb lelküket. Nemzetünk egyre pusztult. Sőhajtozott, panaszkodott a nagy testi s lelki tehertől és vándorbotot vett a kezébe, sorba csókolgatta szerettei sírját végbúcsúképen és kivándorolt. Bűn, nyomorúság, hitelenség ostromolta. Samária lett az ősök vérével megszentelt hazából. Ugyan ki kíváncsoznék vissza belé még egyszer!? Ki ne óhajtana szebb, jobb, boldogabb új hazát a régi helyén?! E reánk zúdult rettentő fergeteg, e nép millióinak harca talán elsepri azt a sok leülepedett lelki szennyet, ami megfertőztette már egészen a szellemi levegőt. Új, egészséges korszak következik utána. Új, boldog haza várja e földön a magyar nemzetet, amely „megbűnhődte már a múltat és jövődöt”. Azok az elszánt lelkek, akik hősiiesen, bátran küzdenek az ellenséggel, nemesak a hazát, nemesak az otthont védik, hanem harcolnak a lélek tisztaságáért, a szív boldogságáért. *Istenért és hazáért*, mint őseink. Küzdenek pedig oroszlanok gyanánt, mert nem vágyakoznak vissza a régi lelki és testi éhínségbe.

II.

„Ha pedig itt maradunk, úgymint meghalunk...” — kesergett tovább a négy belpoklos ember. Ez lett volna a második eshetőség, de ez is olyan rettenetes volt, mint az első. Helyben maradni kész pusztulás. Hiszen míg tétlen kesergésben ott üldögnének, egy ötödik valaki telepednék melléjük. Midőn fagyos lehelete arcukat érintené, akkor látnák rémülve csak, hogy csontfejen nincs ajak, szemgödrei üresek. Reszketve súgnak egymásnak: ez a *halál* maga.

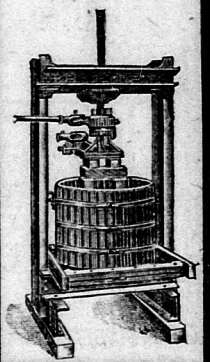
A tétlen helytülés mindig halált jelent. Az élet mozgás, munkálkodás, küzdelem, a halál csend, nyugalom.

Aki bűnei felett nem zokog, epedve Istenéhez nem fordul segedelemért, lelkileg meghal az. Aki elfeledi

Tóth Gyula vaskereskedése Debrecen, városház sarkán

Egyedüli raktár Hajdu vármegye és környékére. Eredeti friedlandi „Premier” és „Meteor” **folytonégő kályhák**, óriási megtakarítás tüzelő anyagban. Szabadalmazott s javított golyós csapágyon forgó „Ursus” **borsajtók** kifordítható kosárral, a törköly egydarabban jön ki, a must vasrészekkel nem érintkezik.

teljesen lelkét és Istenét, soha nem imádkozik, templomba nem jár, lelkileg halott az.

Aki tétlen siránkozással azt várja, hogy a sors kereke majd magától egyet fordul s reája is vidámabb napok derülnek fel, hiába reménykedik. Küzdés, verejtékezés az ára minden sikernek. Küzdelem nélkül nincsen eredmény, harc nélkül nincsen győzelem, kereszt nélkül nincsen korona.

Ezt átértve küzdenek, harcolnak szeretteink is a véres csatamezőkön. Új korszak, boldogabb idők jó reménységében ontják ott a drága homi vért. Jól tudják, ha helytállnak, meghalnak. A tespedés erőt vesz egészen a nemzeten és önásta sirjába dől. Jól tudják ezt a honmaradtak, akik kettőért imádkoznak, kettőért munkálkodnak e válságos nagy időkben. Magukért és az elmentekért!

III.

Összeszedve végül még megmaradt csekély erejüket, e bélpoklos betegek talpra állanak és azt mondják: „Jertek el a siriabeliek táborába, ha életünket megengedik, éljünk, ha pedig megölnek, haljunk meg“. Ez a harmadik eshetőség előttük. A másik kettő sivár; ez sem sokkal kívánatosabb, de legalább némi reményt nyújtó.

Ha vissza nem kívánczunk a testi, lelki éhhalálba, ha tétlen semmittevésben elepedni nem akarunk, nekünk sincs mit tenni, mint felvenni a harcot és véres csatákon át, életünk kockára vetésével próbálni meg új jövőt teremteni. Itt biztat a reménység, hogy vágyunk, — ha drága áron is, — de beteljesül. Ha nem teljesednek, még akkor is jobb sors az ellentől elejtve a hazáért, a jobb jövőért vért ontani, mint lassan kimúlni.

Ilyen gondolatok között indul el a siriabeliek táborra felé a négy éhségütötte bélpoklos beteg. Megmagyarázhatatlan esend üli meg a sikot. Már közel értek az ellenség táborához, amikor még mindig valami titokzatos, sejtelmes némaság uralkodik abban. Ott látszanak már előttük a hadi sátrak, ott topognak a harci

mének körülöttük, ott vannak a dúsán felterített asztalok, de harcós férfi nincsen sehohol egy sem. Megfejtethetlen dolog ez a négy bélpoklos ember előtt. Azonban nem sokaig tünődnek rajta. Vágyva, epedve esnek neki az otthagytott eledelnek és kiegészítik velök halálos éhségüket.

Az Úr csodákat művelt. A Jehova segítségére jött sokat szenvedett népének. Harci zajokat, csodákat és jeleket támasztott, miktől a siriabeliek halálra rémülve szerte futottak, mindenüket otthagya a táborban.

Midőn lecsillapították éhségüket, eszükbe jutott a városban lévőket rettentő nyomorúsága. Elmentek azért oda és elbeszélétek, hogy az ellen elfutott, a Jehova akarata szerint mindenét zsákmányul hagyta. Jöjjenek azért a táborba és vigadjanak. Kimondhatlan örömmel vett részt Samária elesigázott népe a zsákmányul hagyott lakomában.

Istenhez tért lelkek mondják azt meg másoknak rendesen, hogy epedő lélek minő gazdag eledelt talál Istennél. Isten sohasem hagyja el, sohasem felejt el porgyermekét.

Ez a választásuk sikeres volt a bélpoklosoknak. Ahol ők talán halált, véres lemészárolást vártak, élet, öröm és boldogság várta ott őket.

Mindenre elszánt, utolsó csepp vérig tartó küzdelem az egyetlen eshetőség, ami nemzetünkre új, jobb, szebb korszak hajnalát derítheti fel, ha éhen halni, ha eltespedni nem akarunk.

Adja azért a népek sorsát intéző kegyelmes Úr Isten, hogy aminő borús gondolatokkal kezdtük, aminő remény és aggodalom közt kételkedve folytatjuk, a magyarak Istenének csodás segédelmével olyan könnyűnek látszó diadalmat arathassunk majd utoljára ebben a nehéz, e véres világháborúban, mint az alapigénk emberei. Nyerhessünk egy végső, nagy diadalmat, ami derűje legyen egy új világnak, ahol minden éhező lélek kielégítésre talál.

Azt mondják, minden kétezer év új világot teremtett a földön. Az első kétezer év után az özönvíz el-

Harmonium, Hegedűk, Tárogatók

és a többi hangszereket általánosan elismerve legjobban szállít

Magyarország legnagyobb hangszergyára, Stowasser J.

csász. és kir. udvari szállító, színházak, zeneakadémiák, iskolák és a hadsereg szállítója, a RÁKÓCZITÁROGATÓ feltalálója,

BUDAPEST

II. LÁNCID-UTCA 5. SZÁM.
GYÁR: ÖNTŐHÁZ-UTCA 3. SZ.
AAAAAAAAAAAAAAAAAAAA

Régi hangszerek vétele és becserélése. 0000

ÁRJEGLYZÉK minden egyes hangszerről külön küldetik.

seperte a régit s megteremtette az új világot. Újabb kétezer év múlva az Idvezítő evangéliuma ugyanazt eselekedte. Bár e most végződő újabb kétezer esztendő pusztító fergetege hasonlóképen eselekednék!! Akárhogy történjék, lelkünk Istenben bizik mindig. Ámen.

Bokor Sándor.

Kovács István.
1883—1914.

A halálnak a népek harcában tartó sűrű aratása nem kimélte meg a debreceni főiskolát sem s mély sebet, alig pótolható veszteséget okozott egyik intézetnek, a tanítóképző intézetnek. Bár az enyészet szele évek óta kiméletlen ridegséggel seper végig ezen intézet tanárai között, számos, a haladást nagy mértékben gátló változást idézve elő, mégis most a halál látogatása egy ifjú, tetterős élet elragadásával méltó megdöbbenést, a léleknek sokáig el nem némítható fájdalmát támasztja fel. A csaták tüzeiben, az ágyúk dörgésében, ahol az ember önmaga ellen készített gyilkoló fegyverekkel küzd, ahol a tudomány a tömeggyilkolásban meríti ki erejét s leli dicsőségét, — a halál nem váratlan, nem szokatlan vendég; az ott elhunytak felé nem a kétségbeesés sohaja, hanem a megnyugvásnak azon tudatból eredő érzése száll, hogy a honvédelem áldozatokat követel s a csatatéren elesetteket nem sajnálni, hanem magasztalni, nem elsiratni, hanem dicsőíteni kell.

Kovács István kartársunk halálában nemcsak a korai elmúlás képezi a tragikumot, hanem a Gondviselésnek ama kikutathatatlan rendelkezése is, hogy nem adatott meg neki ott végezni be ifjú életét a harctéren annyi más társával együtt. Talán így könnyebben tudnánk elviselni a mély fájdalmakat, talán így jobban megtudnánk nyugodni a megmásíthatatlanban. És még így is, amint meghalt a csatatéren kapott betegség következtében, — joggal tekinthetjük őt a haza, a kultúra

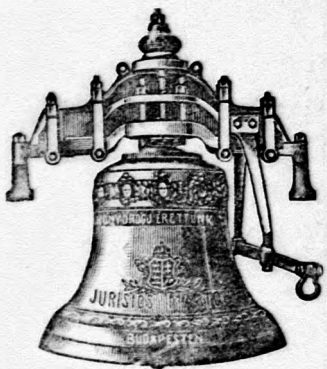
vértanújának. A hazáért, a kulturáért élt, szenvedett s halt meg. Aki maga volt mindig a megtestesült kötelesség, a legszebb kötelesség teljesítésében: a haza védelmében halt meg. Magasztos példa ő tanítványainak, akiknek tanulása, előmenetele, ügye-baja annyira szívéen feküdt, hogy miképen kell élni és meghalni a hazáért.

Hosszas nekrológot írni róla még nem lehet. Egy harmincéves tanár élete hogyan bővölködnék még gazdag eseményekben? Életének eddigi tartalmát e két szóban foglalhatjuk össze: tanult, tanított.

Kovács István 1883 december 2-án született Debrecenben, iparos szülektől. Az elemi és a középiskolát Debrecenben végezte. Nem a gimnáziumban, hanem az itteni főreáliskolában tanult s tette le az érettségi vizsgát az 1902—3-iki iskolai évben. Az erre következő négy éven át a budapesti tudományegyetem hallgatója volt s lelkülete, hajlama nem a human, hanem a reáltárgyak szeretetére ösztönözte őt. A számítan és a fizika vonzotta főképen, de ezek mellett nagy előszeretettel viseltetett a természetrajz, a történelem és a pedagogia iránt. 1909 február 20-án tette le a budapesti orsz. tanárvizsgáló bizottság előtt a szakvizsgát a mennyiség-tanból és ábrázoló geometriából.

A tiszántúli ref. egyházkerület elnöksége 1909 szeptember havában a debreceni ref. tanítóképző intézet helyettes tanárává nevezte ki Kovács Istvánt, amely állást annyi odaadással, annyi buzgalommal töltött be, hogy az egyházkerület 1911 május hóban tartott közgyűlése alkalmával 5 pályázó közül egyhangúlag őt választotta meg a matematikai-fizikai tanszékre. Székfoglaló értekezését ezzel a címmel: „A légköri levegő alkotó részei és folyósítása“ 1913 február 22-én tartotta meg. Ezen értekezés minden tekintetben világos főre, mély értelemre és tudásra vall. De nemcsak ebből, hanem Kovács Istvánnak minden működéséből határozottan meglehetett állapítani az ő egyenes, helyes irányban haladó gondolkodását. Nem az elméleteknek, hanem a gyakorlatiasságnak igazán életrevaló embere volt ő.

Kovács Istvánt némelyek túlszigorúnak tartották

Elsőrendű haranggyár, szerel a kitűnő Pozdech-féle rendszer szerint, mely annak idején ő felsége a király által 2 aranykeresztrel lett kitüntetve

Mesekönnyű indítás, nem rezegteti az állványt, még kevésbé a tornyot. Csupán előnye van, hátránya nincsen. — Mérsékelt árak, szolid és szép kiállítás. — Kedvező fizetési feltételek. Alapítva 1868-ban. Felülmúl minden eddigi szerelést. Telefon 77—51.

Jurisics Márton harangöntő- és harangfelszerelő-gyár
Budapest, Rózsa-utca 51—53.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, u. m.: elsőrendű harangok szállítását, régi harangok átöntését, régi harangok átszerelését Pozdech-féle forgatható öntöttvas-koronára, esetleg forgatható kovásoltvas-koronára, kikopott csapok kieserését stb. Készít fekvő és álló harangvas-állványokat jutányos áron. Költségvetéssel szívesen szolgál. Jutányos árak, pontos és tisztességes kiszolgálás. Kívánatra saját költségén utazik a helyszínére.

mint tanárt, aki tanítványaival szemben különben is nehezebben felfogható tantárgyaiban maximális követelésekkel lépett fel. De hiszen ez nem hiba, de ha az volna is, közös hiba volna mindazoknál, akik szaktantárgyaik iránt való lelkesedésükben, alapos képzettség birtokában nem ismerik azt a lépcsőfokot, ameddig a növendékek tanáruk tudásával szemben haladhatnak. Szigorúsága mellett jószívűsége volt nagyobb. Ahol csak lehetett, mindig segítette növendékeinek anyagi baján, ösztöndíjak, jótétemények kiosztása alkalmával mindig kardoskodott azon osztály növendékeinek érdekében, amelynek főnöke volt.

Ami oly nagyra tette Kovács Istvánt tanártársai szemében, amiért nehezen pótolható lesz számunkra, — az a lelkesedés, az a buzgó készség, amellyel intézetünk különböző ügyeit intézte. Mily buzgó harcosa volt ő intézetünk fejlődésének, előbbrevitelének. Intézetünk mindenese volt. Bármire felkértük, abban örömmel eljár. A mindnyájunkat érintő közös munka alól soha sem vont ki magát. Csak — hogy a többek között erről szóljak — milyen buzgósággal rendezte a növendékek tanulmányi kirándulásait, mennyire igyekezett ily kirándulásokon, hogy a növendékek semmi szükségét ne lánssanak. A szigorú tanár ilyenkor valódi barátja volt a kiránduló növendékeknek.

Kovács Istvánt az elmúlt július hó végén az általános mozgósítás szintén elvitte közülünk. A robustus testalkattal bíró emberről ekkor nem gondoltuk volna, hogy az enyészet oly hamar elbánik vele. Augusztus 21-én még Keveváráról írt hozzám. A többek között ezt írja: „Ma kezembe került a Prot. Lap 15-iki száma. Örömmel olvastam, hogy tanítványaim közül olyan szép számmal álltak be önkéntesen. A debreceni kollégium hű maradt régi hívéhez; büszke vagyok rá, hogy ezt az öreg kollégiumot a praeparandisták olyan méltóan képviselik. . . . Én megyek innen egyelőre Temesvárra, hogy onnan hová, azt jó volna tudni. . . .“ Az északi harctérre ment, résztvett a komarovi ütközetben. Onnan hozta magával a betegséget. Szept. 27-én jött Nyiregyházára, ahol bár eleinte javulás mutatkozott nála, okt. 3-án este meghalt. Másnap vettük haláláról a szomorú hírt s mivel már 4-én délután eltemették, még temetésén sem jelenhettünk meg. A főiskola gyászjelentést adott ki a korán elhunyt tanár haláláról s a mélyen megrendült, gyászbaborult családnak dr. Kun Béla kollégiumi, Karai Sándor főgimnáziumi s e sorok írója tolmácsolta a főiskola mély részvétét a kiváló tanár és jó barát elhunytá felett.

Ifjú barátunk! Aludj békén ott a távolban! Az ősz kollégium kegyelete, hálás emlékezete száll sírod felé. Ember voltál a magyar fajnak oly sok kiváló tulajdonságával. Agyadban tiszta, világos gondolkodás, szívedben becsületos egyenesség, jóság és baráti szeretet honolt. Az erély, amelyet a természet testedbe és lelkedbe oly

bő mértében lehelt, sok-sok reményre jogosított fel bennünket. Mily hamar megsemmisültek e remények! Eltávozásoddal oly súlyosan megpróbált intézetünkben alig betölthető ürré támadt. Érezzük s napról-napra jobban fogjuk érezni, hogy mi voltál te a mi iskolánknak. Ez az ürré sokáig ott lebeg előttünk, a te megszokott környezeted előtt s emlékeztet bennünket te reád, az élte virágában hirtelen elköltözött kartásra és jó barátokra.

Dr. Veress István.

Napról-napra.

(Folytatás.)

XIII.

Szeptember 24.

A Brenta vize mellett a kétségbeesett magyarok megsemmisítik az elbizakodott olasz hadsereget 899.

II. Rákóczy Ferenc ügye mind kétségbeejtőbb lesz. Várai torra kerülnek idegen, vagyis német kézre. Ma azt énekelte a bús kuruc:

„A nagy eset megesett,
Érsekujvár elesett,
Előttünk a német áll,
Mögöttünk a döghalál.
Uram Isten, mi lesz, haj,
Az üldözött magyarral?
Kardot fog még egy kezünk,
A másikkal temetünk . . .“

„Érsekujvár rendkívül fontos posztója volt a kurucoknak, mert ez az erősség a Vág és a Garam folyók mellékének állandó birtokát biztosítja és a kurucoknak sok éven át úgyszólván valamennyi felföldi hadjárataik stratégiai alappontjául szolgált.“ Thaly Kálmán. Elesett a vár 1710-ben.

„Egy fél óra múlva megyek — szól Kossuth az országgyűlésben — felhívni a népet, hogy tömegestül fegyverbe szálljon . . . megyek faluról-falura és vagy nem látnak önök többé, vagy látnak, mint utócsapatát oly seregnek, mely maga is képes lesz semmivé tenni azon gyalázatos rablócsordát“ . . . t. i. Jellasich seregét.

Úgy l'cn. Elindult. A magyar nép felhívására ekkor felelte:

„Kossuth Lajos azt izente:
Hiányos a regimentje,
Ha még egyszer azt üzeni
Mindnyájunknak el kell menni.

Éljen a haza!“

De hogy is ne felelte volna a felhívásra: . . .

„Ha a magyar fel nem kel, ha életét, vagyonát, hazáját gyáván feladja . . . akkor a magyarnak neve a földön annyit fog tenni, mint szegény és gyalázat neve; a magyar nép megfertőzteti ősei szent emlékét és Isten

büntetésül azt fogja reá mondani: „pusztulj el, bánom hogy teremtettelek“. Az Isten elfogja a népet átkozni, hogy a levegő méreggá változzék, mikor beszívja; hogy kezei közt a termőföld ne teremjen mást, mint hitvány kórót; hogy a forrásvíz bűzhödjék meg, mikor ajkához viszi, hogy bujdossek hontalanul a föld hátán, hiába kérje az alamizsna száraz kenyerét. Megfogja őt az Isten átkozni és alamizsna helyett arcul csapandja őt az idegen faj; és leszen saját hazájában egy vándor koldus, kit mint a gazdátlan ebet büntetlenül verhet agyon bármely gazember. Az ebeket fogják reá uszítani s olyanná lesz, mint a bélpoklos, kit minden ember kikerül. Hiába imádkozik Istenhez, neki a vallás nem ad vigasztalást. Isten, kinek teremtését gyávasága által meggyalázta, nem bocsátja meg bűneit sem ezen a világon, sem a másikon . . .

A leány, kihez szemeit fölemeli, seprővel hajtja el a küszöbről, mint a rühes állatot; felesége utálattal köp gyáva szemei közé; gyermekének első szava az lesz, hogy atyját megátkozza. És holtteste temetetlenül hever, míg a vadállatok, vagy az ég madarai megemészik“ . . . 1848.

Szeptember 25.

A „magyar kormányzás“ halálra ítél '32 lutheránus és egy református lelkészt. 1672.

Mária Terézia a jezsuiták vagyonának azon részét, mely nem volt eredetileg egyházi javadalom, a tanulmányi alap létesítésére rendeli. 1775. A királynő különben is szerette a jezsuitákat. Íme egy feljegyzett anekdota: mikor a jezsuiták káposztáskertnek kérték tőle a Csepelszigetet, a királynő azt felelte: „megkapjátok, ha megmondjátok, mit jelent ez a négy betű: I. N. R. I. A jezsuiták megörültek, hogy ilyen könnyű a kérdés; hiszen erről a négy betűről a gyermek is tudja, hogy a Krisztus keresztyéne tűzött felirat: Jesus Nasarenus Rex Judaeorum. De a királynő — elmés kálvinista diákjának bementése alapján — más értelmét sütötte ki a négy betűnek, ezt: Insula Ráckevisensis Negatur Jesuitis! S a jezsuiták csakugyan nem kapták meg a szigetet. (Jókai.)

Versezen Boros honvédfőhadnagy megveri a szerb felkelőket. 1848.

Szeptember 26.

Marczali mellett nemzetőreink megverik a horvátokat 1848.

Csorich osztrák tábornok támadást intéz Ó-Szöny ellen. De rövid ideig tartott puskatüz után visszavonul, mert maga is tudja, hogy Komárom neki nagyon kemény dió. Hanem azért ezek voltak az utolsó lövések Komárom körül. 1849.

Szeptember 27.

Ulászló feleségül veszi Candalei Anna hercegnőt. 1502.

Frangepán Kristof, János király legjobb vezére el-esik Varasdánál. 1527.

Nem nótázza már a kuruc: „No rühes németek, most kevélykedjétek . . .“ Nem nótázza tovább kevély bizalommal, meleg szeretettel a „vak Bottyánról való ének“-ét, mert Jóltévő János, a simontornyai, pápai hős, a Styriát, Búsaját tapodó öreg kuruc: Bottyán János meghalt. 1709.

Kisfaludy Sándor született Sümegen. 1772.

Szeptember 28.

Nikápolyi csata: 1396. nemcsak azért érdemes feljegyezni, hogy mi is résztvettünk benne, hanem főként azért, mert ez volt az első csata, melyben a törökök győztek a keresztyének ellen.

V. Ferdinánd megkoronáztatása. 1830.

Ősszel születtem én: tavasz leend,

Mikor reám esteledik!

Sárgult falomb állott bölcsum felett,

Koporsóm majd rózsák fedik!“

Rózsák. A költőt megillető, szívből nyíló rózsák. Amelyeket olyan nagyon szeretett Tompa Mihály, aki egy ilyen őszi napon született 1817-ben. Tompa, a szelídlelkű ember, aki még haragját és haragjában elkövetett tettet is meggyőzően tudta igazolni. Íme: „Tudvalevő, hogy óriási erejű ember volt. Félkézzel hajigálta pl. a napszámosok vállára a búzás zsákokat. Egy alkalommal megharagudott a kocsisára. Valami bajt csinált. Felhívja magához s szidja kegyetlenül. A kocsis rendületlen nyugalommal hallgatja. A költő megharagszik ezért a nembánomságért, felugrik, ölbe kapja a kocsist s leteremti a paróchia magas tornácáról az udvarra. Aztán, hogy tettét igazolja, utána kiált a repülő kocsisnak: „Nem ütlek meg, Péter, üsd meg te magadat“.

Oroszlónál Perczel Antal őrnagy megveri Roth tábornok horvátjait. 1848.

Gróf Lamberg Ferenc altábornagy halála. 1848. — Irinyi szól: „Lamberg megölését nem helyeselhetem, de benne formahibát látok. Lamberg megérdemelte a halált, de ilyesmit nem az utcán kellett volna elkövetni, hanem forma szerint elítélni“.

Szeptember 29.

Zsigmond király Temesváron országgyűlést tart. 1397.

Pákozdánál Móga megveri Jellasichot. A mi veszteségünk 8, a horvátoké 100 halott. 1848.

Szeptember 30.

Bethlen Gábor elfoglalja Érsekújvárt. 1619.

Görgey felakasztatja Lórán a hazaáruló Zichy Jenő grófot. 1848.

Szöllős-Győrök mellett a nemzetőrök megverik a horvátokat. Ezek mindig és mindenütt kikaptak.

XIV.

Október 1.

Habsburgi Rudolf gróf német király lesz. 1273.

Vracsegáj mellett Rácز őrnagy, Szent-János mellett Weise Napoleon százados megverik a túlnyomó erővel rendelkező szerb fölkelőket. 1848.

Komárom meghódol. 1849.

Október 2.

Délelőtt 10 órakor kezdődik meg a komáromi honvédsapatok lefegyverzése, s a vár átadása. Annyi férfi köny talán még soha sem hullott Komárom ódon falai közt, mint ezen a napon. 1849.

Október 3.

Komáromban lefegyverezik a Württemberg huszárok hat századát, köztük azt a bajnok csapatot, amely egykor Lenkey János és Fiáth Pompejus vezetése alatt jött haza Galiciából.

De jó, hogy egyik sem nézheti végig a huszár lefegyverzését!

Klapka búcsút vesz tőlük.

Nobili gróf gyönyörködve nézi a vitéz daliákat, majd Klapkához fordul: „Kérem tábornok úr, intézze a huszárokhoz azt a kérdést: nem volna-e kedvük a mi szolgálatunkba lépni?” Klapka eleget tesz Nobili óhajlásának. De egyetlen huszár sem mozdul. „Nos, hát senki sem vállalkozik?” kérdi újrolag Klapka. Erre már színt kell vallani s megszólal egy vén huszárőrmester: „Tábornok úr! mi a némethez nem lépünk át, de ha édes hazánknak ismét szüksége lesz reánk, isten úgy segítjen, mindnyájunkra számíthat.” Nobili gróf, kinek Klapka lefordítja a huszár feleletét, elcsodálkozik. „Különös, igazán különös. Vajjon mivel tudtak az urak ezekben az egyszerű, műveletlen emberekbe annyi hűséget, annyi kitartást önteni!” Klapka csak ennyit válaszol: „mivel? megmondom. A hazaszeretettel.”

A jelen volt Szinnyei József iratai alapján Graeza írja le a párbeszédet s a lefegyverzés végbemenetelét 1849.

A székesfehérvári polgárok lefegyverzik az ott táborozó horvát katonákat. Elvesznek tőlük 1500 szuronyos puskát, egész halom pisztolyt és handzsárt, 250 mázsa lisztet, 600 mérő zabot, 60,000 töltényt. Pedig csak egyszerű polgárok, mesteremberek voltak. 1848.

Hát csak úgy, ahogy lehet. 1848-ban egy úr azt mondta gazdatisztjének, aki nemzetőr volt: „No hát én egy szál karddal kiverem a lándzsát akárkinek a kezéből.” „Én nem tudok vívni tekintetes uram, válaszolta a gazdatiszt, de azért kiállok a kard ellen ezzel a jó fustéllyal, s fogadom, nem én szenvedek vereséget!”

„Jól van; próbáljuk meg.”

Kiálltak. Az úr a vivómesterség törvényei szerint védekezett kardjával a botot forgató nemzetőr ellen. De csakhamar hatalmasan oldalba vágta a vitézül forgatott füttykös. „Hja, így minden szabály ellenére!” kiáltotta az úr bosszúsan. „Hát így, kérem alássan, ahogy lehet!”.. válaszolt a nemzetőr.

(Márki Sándor után Tóth Béla. Én meg azon gondolkodom, hogy ez a nemzetőr nem a székesfehérvári polgároktól tanulta-e el ezt a mesterséget?)

Október 4.

„Hét toronynak egy sötét zugában
Török Bálint üldögél magában;
Ifjú korát a vénség megszánja,
Megérleli s a halál levágja...”

Egy ilyen napon lett fogoly 1541-ben.

Pázmány Péter születése. 1570.

Sréter Lajos kapitány s Desseffy Dénes hadnagy vezetése alatt haza indul egy század nádor-huszár. Okt. 11-ikén érkeztek haza szerencsésen. 1848.

Görgey Ármin őrnagy Tácon megveri a Philipovits vezérelte horvátokat. 1848.

Október 5.

Madách Imre meghal, 1864-ben.

Bárádon Perczel Mór megveri Philipovitsot. 1848.

Október 6.

Kossuth Lajos megalakítja az országos védegyeletet 1844-ben.

Szárcsát a szerbek magzsarolják. 1848.

* * *

„Ki sem múlt még a hős oroszán,
Bár arca jéghideg,
De megmozdult még szíve táján
Egy-egy vérző ideg
S felette már a ronda varjak
Csoportja megjelen,
És üt falánk, gyalázatos tort
A félholt tetemen...”

* * *

Batthyány Lajos gróf.

Lázár Vilmos, Desseffy Arisztid, Schweidel József, Kiss Ernő.

Pöltenberg Ernő, Török Ignác, Lahner György, Knežich Károly, Nagy Sándor, gr. Leiningen-Wersterburg Károly, Aulich Lajos, Damjanich János, gróf Vécsy Károly.

P. V. O. T. N. A. K. L. S.

Kilenc betű. Karperecekre felírva és löszőrfonatú gyűrűkön viselték a magyar nők. Ők tudták, hogy mit jelent. Mi is. Egy akrosztikon, mely keletkezett az aradi vár foglyai között 1849 októberében: „Pannonia Vergiszt Die Toten Nie, Als Kläger Leben Sie“ (így és nem más írással). A kilenc betű az aradi tizenhárom vértanú nevének kezdőbetűje.

Mi se feledjük el.

Emlékezzünk Fekete Ferenc guerilla-vezérről is, akit Pésten az Újépület mögött lőttek agyon. 1849.

Október 7.

Martinovits Goráni gróf név alatt levelet ír Ferenc királyhoz. 1792.

Zichyfalván a nemzetőrök megverik a szerb felkelőket 1848.

Ozorai fegyverletétel 1848. Róth és Philipovits tábornokok Perczel Mór előtt lerakják a fegyvert. 60 tiszt és 7500 határőr esik a honvédek fogságába. A dicső fegyvertény keresztülvitelében a főérdem a Perczelé; de nagy része van benne Csapó Vilmos és Görgey Arthur őrnagyoknak, valamint Gáspár András huszárszázadosnak, akiket érdemeik elismerésül ezredesekké nevezett ki a honvédelmi bizottmány. 1848. **G.**

A középszabolcsi református egyházmege közgyűlése.

Az egyházmege lelkészeinek és néhány világi tagjának élénk érdeklődése mellett tartatott meg az idei őszi egyházmegei közgyűlés szept. hó 23. Nyiregyházán Görömbei Péter esperes s Gencsi Albert egyházmegei gondnok kettős elnöksége alatt.

Ezt megelőzőleg szept. hó 22. délelőtt egyházmegei bírósági ülés volt, mely a hirhedtté vált s alaposan összekuszálódott paszabi papválasztás ügyét állította az igazság mérlegére, hogy végre valahára csendesüljenek már le a választási mozgalmakkal felkavart szenvedélyek s az egyház falai közzé is költözzék be az annyira óhajtott béke s építő munkakedv. Az egyházmegei bíróság ezt a célt igyekezett szolgálni, midőn hosszas eszmecsere után a vitás választási körülmények kellő megvilágítása mellett *Tomori Pál magyarzsepi* lelkészt mondotta ki abszolút szótöbbséggel megválasztott paszabi lelkésznek. Természetes, hogy az ellenpárt azonnal élt felebbezési jogával s így Paszabon, lehet, hogy jóideig, megint csak megfeneklettek a békés törekvések!

Kedden délután a szokásos előértekezlet volt, melyen a gyűlési tárgysorozat alaposabb eszmecsereit igénylő tárgyai vétettek elő, hogy az előzetes állásfoglalás határozott körvonalozása mintegy megássa medrét a gyűlés tanácskozásainak.

A jól megásott mederben csakugyan meg is indult az élet folyása szeptember 23-án, midőn reggel 9 órakor a vármegye dísztermében kezdetét vette az egyházmegei gyűlés.

A hatalmas terem boltívei alatt 30—35 református egyház képviselői szívszorongva gyülekeznek.

Erős hitű emberek mindannyian: de azért eltitkolhatatlan jelenséggént lopózik lelkökbe a nagy és nehéz idők, viszonyok méhében született aggodás és reménykedés, mely hol a magasba, hol a mélység felé

igyekszik hajlítani a lélek szárnyait! Az idők, a napok neheznek, gondterhesnek, azért a hívő lélek csak emelkedik . . . emeli, viszi, ragadja magával a XLVI-ik Zsoltár dallama, mely a magyarság szent ügyével összeforrt reformátusokra nézve annyi feledhetetlen történelmi emlék megújítója. Valóban könnyekig megindító volt s fenségesen templomi az a jelenség, midőn 35 református lelkész s néhány világi buzgó munkatársunk ajkán megzendül: „Az Isten a mi reményiségünk, Midőn reánk tör ellenségünk“ gyönyörű Zsoltár magasztos dallama. Mintha az ég s a föld ölekezését, a látható s a láthatatlan egybeolvadását hirdették volna az emberi szív felszabadult érzései!

Az érzelmi megindítás, a lelki emelkedés másik lépcsője volt az a vallásos s honfűi szív közepébe mártott tollal megírt alkalmi imádság is, mellyel Görömbei Péter esperes nyitotta meg a közgyűlést. Régi dolog, de mindig fenséges igazság, hogy a magyar embernek, tartoznék bármely felekezethez is, legszebb hitvallása a honszeretet; ennek rendeli alá minden egyéni meggyőződését és sajátosságát; mert ez a nemzeti élet központi gondolata; ez a fajok szerint elszigetelt embernek legértékesebb ősi kincse. Görömbei Péter esperes imádsága is ezt a tipikus nemzeti igazságot sugározta ki égfelé törő hittel, lelkesültséggel. S azok, kik az egyházi munka zajtalan foglalkozásai közt sem tudják egy pillanatra sem megtagadni e hon földjéhez csatoló vérségi köteleket, megilletődve zárták szívökbe az imádság minden szavát, mert az aggodalomra gyógyír volt s az elrejtett reménységre nézve pedig új élet bölesője!

Ezen megható lelki jelenségek után kezdődött meg a tulajdonképeni gyűlés. A kezdet is azt hirdette, hogy történelmi órák titokteljes perceit éljük!

A formai dolgok elintézésének végeztével a mai rendkívüli viszonyokkal való szoros kapcsolatunk bizonyosságául beterjeszti *dr. Szesztay Zoltán* egyházmegei ügyész a forró hazaszeretet érzéseitől ösztönözve, remek indítványát a magyar református áldozatkészség megbizonyítása tárgyában! Támogató, alkotó s eredményes akcióra hívja fel az egyházmege minden gyülekezetét a világháború forgatagában a megtámadott haza dicsőséges győzelmé érdekében; a reformátusok hazaszeretete az ősi tradícióhoz híven, emelkedjék túl a szavak áradatán s minden ponton, hol a szükség jelentkezik, tetteinkkel pecsételjük meg, hogy keblünkben a hon s a vallás szeretete egybe forrt! Indítványozza végül, hogy a haza érdekében hozott anyagi áldozatról majd minden egyház egy hiteles kimutatásban számoljon el, hadd legyen írott emléke is annak, milyen részt követelt ki magának az eget, földet rázó véres küzdelemből a középszabolcsi református egyházmege minden közséje! Az indítvány nagy lelkesedéssel fogadtatott s ha az Isten is úgy akarja, erőnk javát nyújtjuk oda a megtámadott édes hazának!

Dr. Szesztay magasztos hatást keltő indítványának méltó visszhangja volt az a meglepő bejelentés, hogy a *tiszaberceli református egyház*, a nagy Bessenyei szülőhelye 50 métermázsa rozst bocsátott a háborúban küzdő tiszaberceliek nélkülöző családjainak részére s ezenkívül e nehéz időkben a nagy küzdelem által közvetlenül érdekelt egyháztagnak egyházi adóját is elengedi! . . . Ime, a jó magyar föld a mi lábaink alatt is már megmozdult s most a bercelieket, majd a többieket is viszi a szent cél felé, hol a honszeretet oltára előtt kell, hogy mindannyian szívvel-lélekkel áldozunk! A berceli reformátusok áldozatkészsége s égő honszeretete előtt hajtsuk meg mindnyájan az elismerés zászlóját . . . Hajtsuk meg különösen *Koncz József berceli református lelkész előtt*, kinek irányítása erkölcsi befolyása a szívek mélyén élő gondolatnak testet adott!...

Veres Károly egyházmegyei pénztárnok indítványára pedig kimondta egyházmegyei közgyűlés, hogy a közigazgatási pénztár terhére 300 korona segélyt szavaz meg a megtámadott haza céljaira. Így indult a gyűlés munkája ünnepélyes komolysággal s tiszta honszeretettel . . . ; a többi tárgynak ezek a felemelő jelenségek adtak méltó keretet s jelentőséget!

Harmónikusan illeszkedett a mai viszonyokhoz az esperesi évi és időszaki jelentés; tárgyilagos hűséggel ölelte fel azt is, amiben még sok a fogyatkozás; azt is, amin a haladás tiszta gyöngye csillog!

A. tanügyi bizottsági elnök jelentése a népiskolai kulturánk által vágott útakra a biztató fejlődés [s előhaladás jelvényeit állította be! A kitünő eredménnyel működő tanítók száma évről-évre emelkedik. Kezdi a hivatott lelkek szárnyait megérinteni az új idők szellője. Kezd életre kelni a vágy, hogy a magyarság feladata nem a sülyedésben, hanem a folytonos emelkedésben áll. Elismerés azoknak a hű nemzeti apostoloknak, kik szükös anyagi viszonyok ölen fényes álmokat álmodoznak.

A gyűlés többi tárgyai nagyobbára adminisztratív természetűek, melyek mindmegannyian megfelelő elbírálásban részesültek.

Félhangzottak a különféle építkezési s adósság törlesztési segélykérelmek is.

Ilyenkor lehet arról meggyőződni, hogy a fejlődő kor nagy kívánalmaival szemben mily óriási mértékben jelentkezik a szükség, a gond! A bejelentett igényeket redukálhatja majd a felsőbbbségi óvatos számítás, de a küzdelmes élet azt csorbítani nem fogja, sőt inkább évről-évre neveli, mint a fejlődő lét eltitkolhatatlan szükségét.

A tanácskozás délután egy órakor ért véget, az elnökség lankadhatatlan buzgóságú s a gyűlést alkotó tagok élénk érdeklődése mellett. Midőn a hivatalos munka után egymásnak búcsújobbot nyújtva, távozáink, ott élt mindnyájunk keblében a gondolat: vajha boldog, dicső lenne ez a haza, ez a nemzet, melynek édes gyerme-

keiként küzdünk egyesült erővel, törhetetlen hittel, élő reménységgel magasztos nemzeti ideálokért!

Melkó István.

KÜLÖNFÉLÉK.

Templomban.

*Bűg, bűg a zsoltár nagy templomhajónkban,
Imádkozom buzgón, remegve, szótlan,
Ott jár a lelkem harcok viharán,
Kétség, remény, gond, bú szakadva rám*

*Bűg, bűg a zsoltár gyász melódiája,
Egykor mi siralom Horeb fiára!...
Látok halomban elesetteket,
Jajuk betölte földet és eget!*

*Bűg, bűg a zsoltár! Szörnyű vérkeresztség!
Rettentő harcok! Csak jó vége esnék!
A trombiták! Ágyúk moraja rendül!
Én Istenem, e nép ha gyöngé, megdül!*

*Imádkozom!... Bűg hangja közbe', iassan
Átváltozik, az ének jár magasban;
Zendül, csap égnek teljes orgonája,
Hogy szívem, lelkem fölgyullad reája.*

*S látok száguldó, döntő sergeket,
Zászlónk hasítja büszkén az eget;
Vitézeink ajkán hős, harci dal!
— És várunk, várunk fényes diadal!
Mezőtúr.*

Kolozsváry Aladár.

— **Kovács István halála.** Kollégiumunknak van már egy halálos áldozata is, melyet a haza szent ügyéért hozott a csatamezőn: Kovács István tanítóképző intézeti tanár, a harctéren szerzett betegsége következtében folyó hó 3-án meghalt. Betegsége oly súlyos természetű volt, hogy semmiféle gondozás nem tudott rajta segíteni. Benne egy rokonszenves ifjú, hű kollega, kiváló tanférfitú hanyatlott korai sírba, ki eleitől fogva egyaránt biztosította magának tanártársai és tanítványai szeretetét. Emlékezetét kegyelettel és hűséggel zárjuk szíveinkbe. Haláláról a debreceni ref. főiskola közös tanári kara a következő gyászjelentést adta ki: A debreceni református főiskola közös tanári-kara a legmélyebb fájdalommal jelenti *Kovács István* tanítóképző intézeti tanárnak, a 61. gyalogezred zászlósának, élete 30., tanárságának 5-ik évében, a harcmezőn kapott betegsége következtében, f. hó 3-án, Nyiregyházán történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai folyó hó 4-én, vasárnap délután tétettek nyugalomra a nyiregyházai református egyház sirkertjében. A tanügy

buzgó munkásának, a haza védelméért élte virágában elhunyt hű harcosnak legyen csendes siri álma a távolban. Legyer, áldott emléke közöttünk! Debrecen, 1914 október 5. *A református főiskola közös tanári kara.*

— **A harctéri helyzet.** Galiciában megkedődött az új küzdelem, melynek eredményét garantálja az, hogy ezúttal már a német szövetséges csapatok is ott küzdenek seregünk balszárnyán. Ez új összeütközés hivatva van arra, hogy az orosz kárpáti betöréseknek egyszersmindenkorra véget vessen. Szerbiában offenzívánk sikeresen halad előre s eredményét legjobban mutatja az a hír, hogy a szerb kormány állítólag már Üszkübbe költözött. Kelet-poroszország körül az oroszoknak újabb betörésekkel sincs sok szerencsájük, mert véres fejjel kénytelenek a németek gyilkos tüze elől hátrálni. Nyugaton: a francia haremazon, a helyzet változatlan, a franciák a balszárnyukon kétségbeesett erőfeszítéssel igyekeznek sikert elérni, hogy a németek verduni szorongatását némileg ellensúlyozzák. De törekvésük itt is csak hiú igyekezet marad. Belgiumban Antwerpen is kapituláció előtt áll s remélhetőleg rövidesen elveszi e kis ország hűtlensége méltó jutalmát. A harctereken tehát a helyzet reánk nézve kedvező s Isten segedelmében bízva, reméljük a győzelmet.

— **Dávidházy János esperes gyásza.** Súlyos csapás érte Dávidházy János kabai esperes-lelkészt legidősebb fia, Dávidházy Sándor hajdúvármegyei másodfőjegyző elhunytával. Az életerős férfit, a vármegyei közigazgatás erős oszlopát, a debreceni társadalom rokonszenves tagját élete delén, 44 éves korában érte a halál, elszakítván őt szerető családjá: bánatos özvegye és hat kis árvája köréből. Temetése folyó hó 8-án volt főtiszteletű dr. Baltazár Dezső püspök úr közreműködésével, ki megható imádság keretében búcsúztatta el az elhunytat és vigasztalta meg a gyászba borított hátramaradottakat. A súlyosan megpróbált esperes igaz fájdalmában mi is osztozunk s kívánunk fájdalmára Istentől vigaszt, gyógyulást.

— **Az oroszok betörései.** Az oroszok a Kárpátok szorosain át apró betöréseket kíséreltek meg Magyarország földjére egyszerre több ponton. Készenlétben álló seregeink azonban e betörési kísérleteknek hamarosan véget vetettek s mire e sorok napvilágot látnak, lehet, hogy már az utolsó orosz is künn van az ország területén. Valószínű, hogy e portyázásoknak a földérintő szolgálaton s nemzetiségeink elkábitásán kívül félelemgerjesztő célja volt s fájdalommal és szomorúsággal állapítjuk meg, hogy ez utolsó célját el is érte. Közvéleményünk érdekelt része a reményből és lelkesedésből egyszerre a remegésbe csapott át s bizony a régi magyar hősiességet és férfiaságot igen megszégyenítő módon százak és százak menekülésének lett az előidézője. Ha fiaink is ily bátrak volnának a harctéren, mint mi mutatkoztunk a közelmúlt — még nem is épen ve-

szedelmes napokban —, akkor már régen diadalt ülnének ellenségeink. De hát a hős hadak teljesítik kötelességüket s vérükkel írják a történelmet, mely Magyarország dicsőségét fogja időtlen-időig hirdetni.

— **Nagyváradai görög kath. tanítóképző-intézet részvéte.** A debreceni református tanítóképző-intézet igazgatósága számos részvétiratot kapott kiváló tanárának, *Kovács Istvánnak* elhunytával. De talán egyik részvétirat sem hatotta meg az igazgatóságot úgy, mint az, amelyet egy más felekezetű, más nemzetiségű intézet, a nagyváradai görög kath. tanítóképző-intézet küldött dr. Veress István igazgatónak. Hadd álljanak itt e jól eső sorok, bizonyosságul annak, hogy a most folyó háború mennyire összeforrasztja az ország különböző nemzetiségű fiait: Nagytiszteletű Igazgató úr! A nagyváradai görög kath. tanítóképző-intézet tanári-kara mély megilletődéssel vesz részt intézetük tanári-karának abbéli fájdalmában, melyben kiváló kartársának, *Kovács Istvánnak* hősi halálát siratja. Buzgó imánkat küldjük a mindenható Istenhez, hogy a haza védelmében elhunyt harcosnak adja meg méltó jutalmát s a hősök véréből fakadjon hazánknak jövőendő boldogulása és felvirágzása. Kartársi tisztelettel Nagyvárad, 1914 október 8. a tantestület nevében *Dr. Mikulás György*, id. igazgató.

— **A Protestáns Szemle** legújabb, 7—8-ik összevont száma megjelent a következő érdekes tartalommal: A pecsétek feltörése címen igen szép és mélyen járó elmélkedést közöl R. L.; Giordano Bruno haláláról értekezik Rácz Lajos; Payr Sándor pedig azt fejtegeti, hogy Protestáns volt-e Nádasdi Tamás. Az irodalmi szemlében dr. Makkai Sándor foglalja össze a vallás lélektanára vonatkozó irodalmat. Apró kritikák és a már ismert jelek és magyarázatok egészítik ki és teszik érdekessé a füzet még hátralevő tartalmát.

— **Csodagyógyszer.** A mi az orvosi gyógytudomány előtt eddig problema volt, azt fényesen megfejtette Gotthárd Sámuel nyugd. ev. tanító személyében Palánkáról (Bácska). Nevezett tanító ugyanis egy oly kitünő gyógynövényszerre tett szert, amely az átfázás vagy meghülés következtében keletkezett folyós-sebes lábakat alaposan, minden utó komplikációk nélkül kigyógyítja ott, ahol a gyógytudomány tehetetlenül állt e kórral szemben s a betegnek előbb-utóbb el kellett pusztulnia. Miután e tanító doktorkodással nem foglalkozik, gyógynövényszerét a kolozsvári, budapesti és a bécsi klinikák, valamint az egyes nagyobb kórházaknak, gyógykezelés céljából ajánlotta fel, amiképpen igen számos beteg fog gyógyíthatatlan bajából megszabadulni s hála-lásan fog visszagondolni megmentőjére. A szer nem is drága. 2—3 beteg kigyógyítása 5 koronába kerül.

— **A szövétnek** c. ifjúsági lap iránt érdeklődőket türelemre kérem addig, míg az egyes középiskolákból várt jelentésekből megállapíthatom, hogy a beállott isk. évben van-e lehetőség annak fentartására. Nemzetünknek ezekben a súlyos napjaiban sokszorosan indokolt a vallásos érzéseknek lapunk által is ápolása s bizalommal számítok arra, hogy a részvétlenség nem fog kényszeríteni a Szövétnek ideiglenes pihentetésére. Pápa 1914 szept. 21. lic. Rácz Kálmán tanár, a *Szövétnek* szerkesztője.

— **Habdavonuló és sebesült katonák részére „Harmatcseppek“** c. alatt kis füzet jelent meg a bu-

dapesti ref. egyház és a dunamelléki ref. egyházkerület kiadásában. Lelkészársaink figyelmébe ajánljuk. 100 drb. ára 1 K, melynek beküldése esetén postaköltség nem számíttatik, megrendelhető a budapesti ref. lelkészi hivatalnál. IX. Kálvin-tér 8.

— **Érendréden** a háború alkalmából szept. 13-án és 20-án este a nagyközönség számára tartott felolvasás és előadás műsora:

1. „Hymnus.“ 2. „A háború és a modern hadijog.“ Csutoros Alberttől. 3. „Katonai epizódok a harcterről.“ Szaleczki Miklóstól. 4. „Olaszország és Románia semlegessége.“ Csutoros Alberttől. 5. A „heti harci események.“ Szaleczki Miklóstól. 6. „Világháború okai. Dum dum löveg, 42 centi motoros ágyú.“ Csutoros Alberttől. 7. „Németország.“ Szaleczki Miklóstól. 8. „A katonának felesleges pénzt küldeni a háborúba.“ Kevesebb marhahúst fogyasszunk, tehát zöldség és gyümölcs konzervet készítsünk.“ Hazug és rémhíreket ne terjesszünk. „Ne higyük közszahireknek.“ „Ne legyünk fecsegők, hanem komoly időkben cselekvők.“ Csutoros Alberttől. 9. „Vöröskereszt.“ Csutoros Alberttől. 10. „A háború és a mezőgazdaság.“ Csutoros Alberttől. Végül Csutoros Albert imádsága és a Szózat éneklése zárta be a tanulmányos estét.

— **Helyreigazítás.** Nagytiszteletű szerkesztő úr! E lapok 40. számában egy magát megnevezni elég bátorítalan valaki „Értesítés a nagyszalontai egyházmegyei bírósági üléséről“ cím alatt jajongó cikkekét tesz közzé, melyben sértő módon megtámadja a nagyszalontai egyházmegyei tiszteletreméltó bírói testületét, irván következőleg: „*van még egyházközségi bíróság is, ahol szerintünk a bírói vélemény bizonyára nem önkény, hanem a törvény által megszabott korlátok között fog maradni. Hiszen a nagyszalontai egyházmegyéből már több ítéletet változtatott meg a felsőbb bíróság.*“ Nem tudom, ki írta e súlyos sértő szavakat. Úgy látszik, cikkíró nem számolt azzal, hogy soraival magát ennek az illusztris testületnek az elnökét, gróf Tisza István úr Önagyméltóságát is mélyen sérti, aki, mint a nagyszalontai egyházmegyei elnökségének egyik tagja, maga is hozzájárult ahhoz, hogy egyházmegyei ügyész úrnak a felelősséget elutasító javaslata alapján a felelősséget, mint bírói tárgyalásra alkalmatlan és alaptalan, elnöki úton még folyó évi augusztus hó 12-én elutasítsák. Igaz, hogy cikkíró közleménye legnagyobb részében „*on dit*“, vagy szövetésünk nyelvén szólva „*man sagt*“ beszél, de szerintem egy bírói testület megvádolásánál és sértegetésénél nem méltóság és nem illik az „*azt mondják*“ leplebe burkolózni. E lapok hasábjain a nagyszalontai lelkészválasztás ügyében már másodszer aposztrofáltatik bántólag személyem. Engedje remélnem nagytiszteletű és nagyszalontai szerkesztő úr, hogy e kétszeri támadás után az „*audiatur et altera pars*“ elvénél fogva végre szóhoz juthatok én is és elmondhatom a következőket: A nagyzeréndi hívek bizalma elől kétszer tértem ki; először akkor, mikor helyettem Balog Andor sarkadi segédlelkész urat, másodszer, mikor G. Szabó Gábor urat, a Püspök úr öméltóságának volt káplánját ajánlottam megválasztás végett; sőt a G. Szabó Gábor értékes személyének minél eredményesebb ajánlása végett a nagyzeréndi hívekhez írt levelem mellé odacsatoltam a főtiszteletű és méltóságos Püspök úrnak G. Szabó Gáborról hozzám írt felhivatalos levelét is, hogy ekként, mint principálisnak, magának a Püspök úr öméltóságának a leveléből

is olvashassák a zeréndiek mindazt a szépet és jót, melyeket nekik ajánló soraimban G. Szabó Gáborról írtam. No, hát ez az a cikkíró által annyira hánytorgatott felhivatalos püspöki levél! A nagyzeréndi hívek azonban ezután se akartak személyem mellől elállani, hanem irántam való ragaszkodásukat demonstrálандó, a szavazati joggal bíró választók $\frac{3}{4}$ -ed részének és a presbiterium összes tagjainak sajátkezű aláírásával el látott kötelező nyilatkozatot küldöttek el hozzám, melyben felkérnek pályázatom benyújtására, egyben kötelezőleg kijelentik, hogy a választáskor szavazataikat reám adják. Ily előzmények után történt az én nagyzeréndi pályázatom és megválasztásom még folyó évi március 4-én. A kisebbségben maradt ellenzék erre felelősséget nyújtott be, amely felelősséget a helyszíni vizsgálat lefolytatása után egyházmegyei ügyész úr indítványára a nagyszalontai egyházmegyei bíróság elnöksége, mint alaptalan és tárgyalásra alkalmatlant még augusztus hó 12-én elutasította. A nagyzeréndi egyházközség jelenlegi 607 adófizetője közül 38-an aztán továbbfelelősséget az ügyet az egyházmegyei bírósághoz. A bíróság szeptember 10-iki ülésében az elnökség elutasító végzését megerősítette s a maga részéről szintén elutasította a felelősséget. Itt történt, hogy a hadbavonult egyházmegyei ügyész urat az ügyészi teendőikben egyik egyházmegyei tanácsbíró úr helyettesítette, aki, mint ilyen, az egyházmegyei rendes ügyészének elutasítást javasló előbbi véleményével szemben tényleg ellentétes álláspontot foglalt el, de a zárt tárgyalás során később úgy látszik, más meggyőződésre jutott, minek bizonyossága az, hogy az ítélet ellen felelősséget, mint ügyész, egyáltalán nem jelentett be. Különben is a nekem másolatban megküldött bírói ítélet megokolásában azt látom, hogy a helyettes ügyész úr vádját támogató indokokat a bírósági ítélet egyenesen a védelem indokaivá változtatta át és használta fel. Ami pedig cikkíró ama tragikomikus hirdetését illeti, hogy a zárt tárgyalás alatt kint várakozókra — így reám is — egy egész örökkévalóság volt az a 46 perc: csak kacagással felelhetek. Óh 46 perces szent örökkévalóság! Óh erőlködő szent műfelháborodás! De nem folytatom tovább, szőjjék tovább gondolataikat e lap igen tisztelt olvasói az általam írottak felett.

Dr. Gyenge János, lelkész.

— **Ajánlkozás.** IV-ed éves tanítóképezdei magántanuló, két hónapi időre (dec. 1-ig) helyettes tanítói, vagy nevelői állást keres. Szíves megkeresést erre a címre kér: *Török József, Debrecen, Darabos-u. 48. sz.* Már két évig volt helyettes, ez időről működési bizonyítványokat mutat fel.

Felelős szerkesztő: FERENCZY GYULA Dr.
Munkatársak: Soltész Elemér, dr. Veress István.

Pályázat.

Az adorzáni református egyház pályázatot hirdet egy nyugdíjazás folytán megüresedett kántortanítói állásra. Fizetés: természetbeli lakás kerttel, kenderes földdel, 354 korona az egyház pénztárából fizetve, $\frac{7}{4}$ hold szántóföld, 2 drb.

jóságra lefelől. Temetések alkalmával a rendes stóla. Az államtól a törvényszerinti fizetéskiegészítés. Kötelesség: I—VI. vegyes osztályok tanítása a tiszántúli ref. egyházkerület tanterve szerint. Szerdán és szombaton d. u. az ismétlősök tanítása. A lelkész másnemű elfoglaltsága, avagy betegsége idején istentisztelet végzése. Állami adókat az egyház fizeti; a fizetés évnegyedenként történik előre fizetve.

Pályázhatnak okleveles református tanítók. A kérvények t. évi október 23-áig a ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Az állás november hó 1-én elfoglalandó.

Adorján u. p. Sárköz. (Szatmár m.), 1914 szept. 21-én.

Demjén István,
ref. lelkész.

Pályázat.

A nagyszántói református egyház pályázatot hirdet egy helyettes kántortanítói állásra.

Kötelessége: az I—VI. osztályú fiúknak és leányoknak a tanítása és a kántori teendők vég-

zése. Fizetése: évi 800 korona. Pályázati határidő október 10. Folyamodványok ref. lelkészi hivatal címére küldendők.

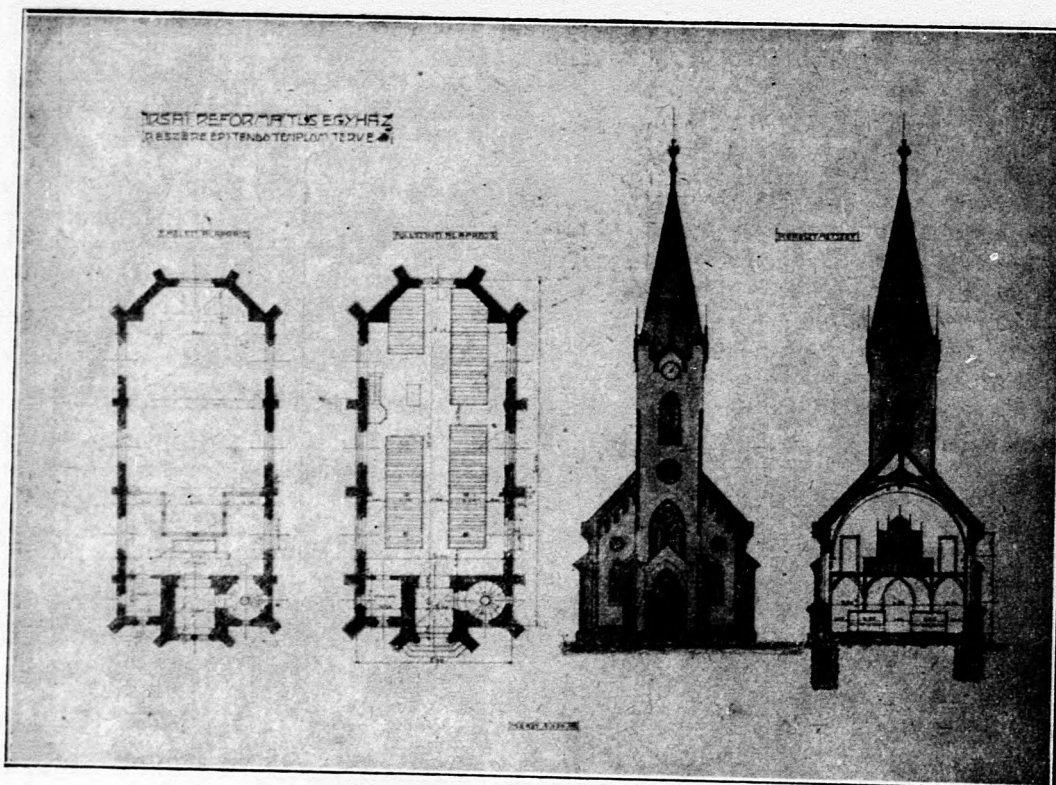
Nagyszántó, 1914 szeptember 30.

Bodnár Géza,
ref. lelkész.

Pályázat

A benki (posta Mándok, Szabolcs) református kántortanítóságra pályázat hirdetik. Javadalom: törvényszerinti lakás, melléképületekkel, kerttel, 15 kat. hold föld, melynek kataszteri jövedelme 83 kor. 52 fill. díjlevélben, mely jelenben 5 évre jóval magasabb összegért bérbe adva; 27 véka rozs; 7 kor. 48 fill. készpénz, tűzifára 18 kor., stóla, ismétlősökért 16 korona államtól fizetéskiegészítés az 1913. évi XVI. t.-c. szerint (Volt tanítónak e címen, aki III. fizetési osztály 2. fokozatában volt, 1895 kor.) Kötelességei: kántorság, I—VI. vegyes osztályok és ismétlősök tanítása tiszántúli tanterv szerint; lelkész helyettesítése akadályoztatása esetén és kanonikus órákon; egyházi jegyzőség. Föld után járó adót tanító fizeti. Beköltözés 1914 október 20. Kérvények kellően felszerelve folyó évi október 9-ig lelkészi hivatalhoz küldendők.

HOLLÓS és QUITTNER

Építésszak és építő-
mesterek

Budapesten

VIII., Mária-u. 11. sz.

Telefon: József 34—10.

Elvállalnak mindennemű, az építési szakba vágó munkákat, költségvetések készítését, építkezések keresztülvitelét, valamint régi épületek átalakítását stb. stb.

Nagy gyakorlattal bíró speciálisták templomok és iskolák tervezésében és építésében.

Szegény egyház gyülekezeteknek iskolák és templomok, valamint lelkész- és tanítói lakások terveit díjtalanul elkészítik. Adnak szakvéleményt és becsleéseket végeznek. — Kívánatra személyesen is megjelennek, valamint szívesen szolgálnak szakbavágó felvilágosítással.

Villamos óra és toronyóra gyár

Gr. Thorotzkai és Társa Rozgonyi és Lendvai
Budapest, VI., Sziv-utca 32. szám.

Gyártunk:

Toronyórákat

megbízható pontos járással, válogatott anyagból, erős és modern kivitelben, sok évi jótállással

Több arany és ezüst éremmel kitüntetve. :: Tanoncképzés terén elért kiváló sikerekért díszéremmel kitüntetve. 1912.

Telefon 46—88. sz.

Sürgönyeim:

Óragyár Sziv-utca.

Saját szabadalmunk szerint villamos fő- és mellékórákat, villamos toronyórákat, villamos jelző órákat, iskolák és gyárak részére, villamos kongatókat, órellenőrző órákat. — Kastély, laktanya, perron, reklámórákat, harangjátékokat és különféle futóműveket, számláló készülékeket. Óraszerkezettel működő, beállítható lámpa-kapcsolókat.

Magyarország egyetlen modernül berendezett villamos óra és toronyóra gyára.

Elvállalunk: A URÓRA villamos lámpát és oltó vagy gyújtó ébresztőórát.

Budapest székesfőváros szerződéses toronyórással.

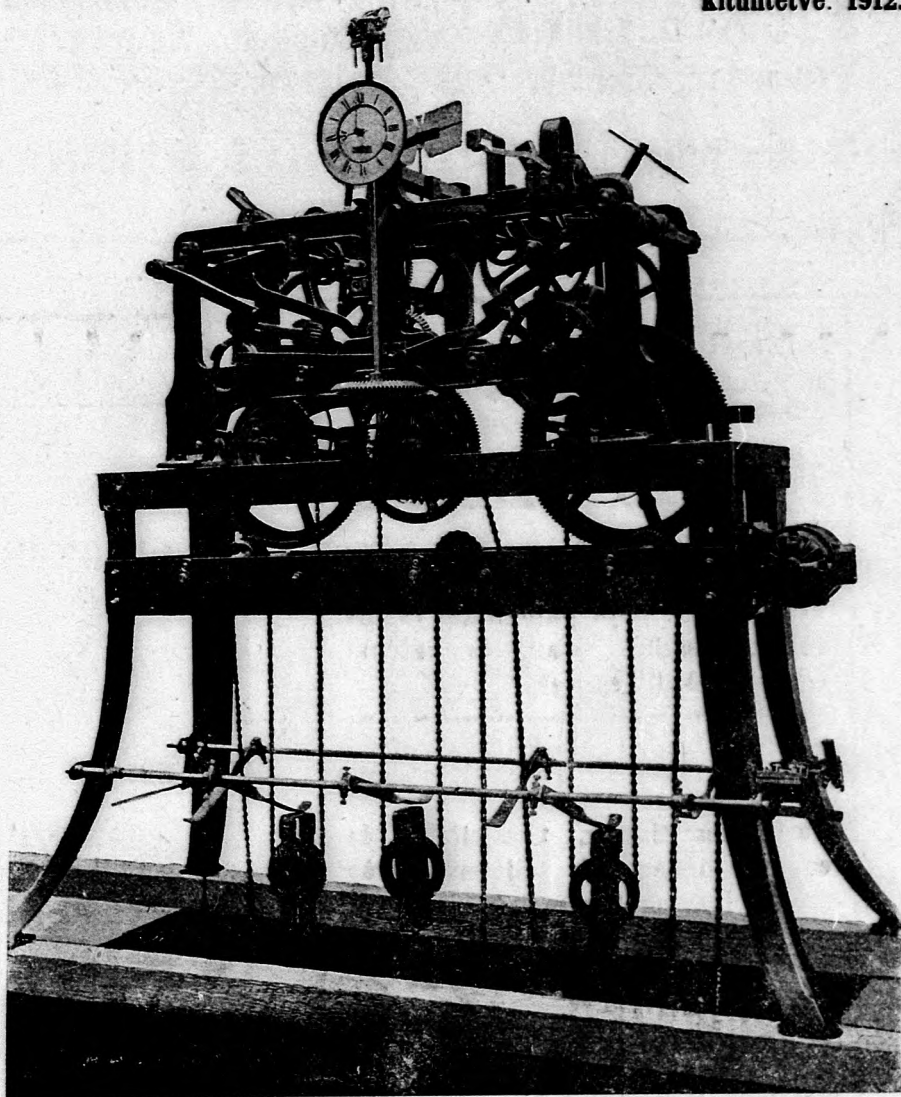
A magyar királyi államvasutak, posta, dohánygyárak és zálogházak, Pécs, Szeged, Szekszárd, Szabadka, Nagybánya, Debreczen, Kecskemét, Hajmáskér, B.-Gyarmat, Hódmezővásárhely, Muraszombat stb szállítói.

30 munkás, 45 gép.

Költségvetéssel díjtalanul szolgálunk

Szállítunk fagymentes toronyóra olajat.

Előnyös fizetési feltételek.

AUTOMATIKUS VILLAMOS FELHUZÁSÚ TORONYÓRA.

